

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-675 2, 3, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22¹, 22², 22³, 22⁴, 23 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4088 IR SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. XII-2512 6, 36 IR 58 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4089
(TAP-19-2213(2)(19-15249(3)))**

2020-01-20 Nr. NV-161
Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: Pateikti Vyriausybės išvadą (nepritarti) Seimo narių G. Skaistės ir L. Kasčiūno projektams, kuriais, siekiant mažinti vienišų pensininkų skurdą, siūloma nuo 2020 m. liepos 1 d. mokėti 0,3 šalpos pensijų bazės dydžio (42 Eur) šalpos vienišų asmenų pensiją iš valstybės biudžeto, o našlių pensiją (26,13 Eur) mokėti tik iki pensinio amžiaus.

Iniciatoriai nurodo, kad papildomas lėšų poreikis pusmečiui sudarytų apie 45 mln. Eur (iš viso reikėtų apie 75 mln. Eur, o atsisakius našlių pensijų mokėjimo „Sodros“ biudžetas sutaupytų apie 30 mln. Eur).

Dabartinė situacija:

- Šiuo metu, vadovaujantis Socialinio draudimo pensijų įstatymu, sutuoktinio netekusiems našliams ir našlėms, sukakusiems senatvės pensijos amžių, iš „Sodros“ biudžeto mokama našlių pensija (2020 m. – 26,13 Eur). Našlių pensijas gauna apie 211 tūkst. asmenų.
- Nuo 2020-01-01 senatvės ir netekto darbingumo pensijos didėja 8,11 proc., o bendroji senatvės pensijos dalis dar papildomai buvo padidinta 1,83 proc. Vidutinė senatvės pensija 2020 m. sieks 377 eurus, o vidutinė senatvės pensija su būtinuoju stažu – 399 eurus. Pensijų didinimui 2020 m. papildomai skirta 283,9 mln. Eur.
- Mažiausias pensijas gaunantiems pensininkams, kurių visų gaunamų pensijų suma mažesnė nei 257 Eur per mėn., yra mokamos priemokos. Vidutinis priemokos dydis yra apie 40 eurų, o individuali priemoka priklauso nuo asmens įgyto stažo. Priemokas prie pensijų gauna apie 72 tūkst. asmenų.
- Senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, neturintiems minimalus stažo (15 metų), mokama šalpos pensija, kuri nuo 2020-01-01 padidinta nuo 132 iki 140 Eur.

Esmė: Nepritarti įstatymų projektams Nr. XIIIIP-4088 ir Nr. XIIIIP-4089 dėl šių priežasčių:

1. naujos pensijų rūšies nustatymas ir našlių pensijų asmenims, sukakusiems senatvės pensijos amžių, atsisakymas – neatitinka teisėkūros tikslingumo ir efektyvumo principų. Siekiama sumažinti vienišų senatvės pensininkų skurdą, tačiau šalpos vienišų asmenų pensija būtų mokama, neatsižvelgiant į jokiais kitas asmens gaunamas pensijas, pajamas ar turimą turtą. Tai nėra veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. Šalpos pensijų įstatyme nustatyta nauja išmokos mažiausias socialinio draudimo pensijas gaunantiems asmenims rūšis – pensijų priemoka. Jos tikslas – mažinti mažiausias pensijas gaunančių asmenų skurdą, todėl siūlomas reguliavimas netikslingas. Be to, esamas

reguliavimas apima ir neįgalius asmenis, gaunančius mažas netekto darbingumo pensijas, o projektuose siūloma didinti pajamas tik senatvės pensijos amžių sukačusiems asmenims.

2. Vienas pagrindinių pensijų priemokos skyrimo kriterijų yra visų asmens pajamų ir gaunamų išmokų vertinimas. Asmenims, kartu su savo senatvės pensija gaunantiems ir socialinio draudimo ar (ir) valstybines našlių pensijas, apskaičiuojant pensijų priemoką, įvertinamos ir našlių pensijos. Tik tuo atveju, jei visų gaunamų pensijų suma nesiekia nustatytos ribos, skiriama pensijų priemoka. Taigi galiojantis teisinis reguliavimas leidžia užtikrinti objektyvų valstybės paramos teikimą asmenims, gaunantiems mažas pensijas, nesvarbu, ar asmuo yra vienišas, ar ne.

Atitiktis Vyriausybės programai: Įgyvendinant Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.1.2.2 priemonę „Vienišo pensinio amžiaus asmens paramos sistemos sukūrimas“ buvo nuspręsta įvesti visų itin mažas pensijas gaunančių asmenų paramą. Tuo tikslu 2018-06-19 priimti Šalpos pensijų įstatymo pakeitimai, nustatantys pensijų priemokų skyrimą, susietą su turimu stažu ir minimalių vartojimo poreikių dydžiu (2019 m. – 95 proc. MVPD (238 Eur); 2020 m. – 100 proc. MVPD (257 Eur)).

Derinimas: Projektas be pastabų suderintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija ir „Sodros“ valdyba, aptartas 2020-01-04 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt